

OOK DE FNV LET OP GEZOND GEOHOOR OP HET WERK

CARMEN DE JONGE

Wie mij al wat langer kent, weet dat ik een arbeidsverleden heb in de arbowereld en sociale zekerheid. Wat heeft dat nu te maken met audiciens, hoorde ik sommige mensen denken toen ik twee jaar geleden de stap naar het voorzitterschap van de NVAB zette. Behalve dat de NVAB naast de Audiciensbranche ook een afkorting is voor de Nederlandse Vereniging voor Arbeids- en Bedrijfsgeneeskunde zijn er meer aanknopingspunten.

In mijn vroege jaren mocht ik nog wel eens te gast zijn bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, ook om de Arbowet mede te beoordelen. Dat was de tijd dat de Arbonorm voor schadelijk geluid werd vastgezet op 80 dB en er vooral werd ingestoken op voorlichting en het gebruik van gehoorbeschermende maatregelen. In die zin hebben we al best wel iets gewonnen met elkaar. Gehoorbescherming is in ruime mate aanwezig, steeds vaker op maat gemaakt en wordt ook vaker gedragen. En toch verdient een gezond gehoor op de werkvloer een hogere plek op de agenda van vitaal werken.

Wij kennen de meeste cijfers langzamerhand wel: volgens schattingen van VeiligheidNL werken zo'n 900 duizend mensen dagelijks in schadelijke geluidsniveaus. En zorgverzekeraar CZ heeft alweer enige tijd geleden onderzoek gepubliceerd waaruit blijkt dat mensen met een bepaalde mate van gehoorverlies zich vaker ziekmelden (77 tegen 55 procent bij mensen zonder gehoorverlies); zij hebben ook eerder vermoeidheids- of burnoutklachten (26 tegen 7 procent bij mensen zonder gehoorverlies).

In het kader van het programma 'Hoe Hoort het op de Werkvloer', dat we onlangs samen met de twee NVAB's, Hoormij en Heart2Hear hebben opgetuigd, zoomen we verder in op de

samenhang tussen geluid en gehoorverlies op het werk. Dat het geen klein issue is, is in ieder geval uit twee recente studies van de FNV gebleken. Ze zijn de moeite waard om eens door te lezen.

De eerste is Veilig en gezond werken, waarbij ingegaan wordt op arbeidsomstandigheden in de volle breedte (van gevaarlijke stoffen tot de sociale omstandigheden en werkdruk). Maar ook lawaai op het werk heeft een paragraaf gekregen op pagina 28. Want ondanks dat we al geruime tijd een Arbonorm kennen, is lawaai voor velen toch een probleem dat aangepakt moet worden: het haalt je uit de concentratie (47 procent), je hebt moeite om verstaanbare gesprekken te kunnen voeren (44 procent), het leidt tot irritatie (44 procent) en ja, ook wordt het risico op gehoorbeschadiging genoemd (37 procent).

Deze zomer kwam de FNV met een specifieke verkenning onder treinmachinisten. Al jaren voert de FNV overleg met de NS over de arbeidsomstandigheden en zo ook over lawaai. De arbeidsinspectie vond dat zij niets kon of hoefde te doen; de geluidsmeter sloeg de 80 dB immers niet aan, maar bleef iets boven de 70 dB hangen. Werkgever hield zich dus aan de wet. Nader onderzoek onder machinisten leverde toch een ander beeld op. Uiteraard kan het zo zijn dat de respondenten, die echt last ondervinden, reageren; maar toch. Zo'n 450 machinisten hebben meegedaan aan het onderzoek. Enkele opvallende bevindingen: Gehoor schade komt meer voor, 35 procent geeft aan dat zij tijdens de medische keuring te horen hebben gekregen dat ze een lawaaidip hebben. Een deel (13 procent) is zelfs gewaarschuwd voor afkeuring vanwege gehoorschade. Bijna de helft van de machinisten heeft na het rijden van een rit regelmatig een piep of ruis in het oor. Van deze groep geeft 86 procent aan dat er veel lawaai

in de cabine was voorafgaand aan de piep of ruis. 45 procent van de machinisten met tinnitusklachten denkt dat dit daadwerkelijk door het werk komt en 7 procent van de machinisten geeft aan dat geluidshinder hun concentratie op negatieve wijze beïnvloedt.

Laat ik helder zijn, mijn pleidooi is niet meteen al het geluid op het werk dan maar uit te dammen. Dat gaat niet lukken. Bepaalde geluiden horen erbij; sterker nog, ze zijn prettig. Dat geldt ook voor het kunnen communiceren met collega's. Maar het is wel van belang dat we oog en vooral oor houden voor ons gehoor op het werk. Denk daarbij aan industriële werkplekken, maar ook in de autogarage, een ziekenhuis of in volle klassen in het onderwijs kan het er stevig aan toe gaan. In 2019 constateerde SIRM dat onder de werkende beroepsbevolking er zo'n 1 miljoen mensen een mild gehoorverlies ondervinden en een kwart miljoen al op 35-50 dB gehoorverlies zit. Die cijfers groeien. En met een steeds krappere

arbeidsmarkt én het gegeven dat we langer door mogen werken, is aandacht voor ons gehoor van essentieel belang.

Begin dit jaar gaf iemand tijdens een gesprek terug dat we, met het steeds krappere budget van de zorgverzekeraar, deze groep vooral maar niet op moesten sporen; we hadden er immers geen geld voor. Dus liever geen aandacht op vestigen en 'dat er hierdoor werkenden uitvallen uit het arbeidsproces' was een ander probleem. Ofwel andermans probleem want er is geen budget voor. Tja, dat lijkt mij vooral niet de juiste weg; mijn pleidooi is er dan ook op gericht dat:

- Een bedrijfsarts in zijn periodiek arbeidsgeneeskundig onderzoek ook een gehoorscreening verzorgt en indien er reden tot zorg is, doorverwijst. Daarbij zou geluid op de werkplek een expliciet onderdeel van de PAGO en RI&E moeten zijn.
- Goed kunnen functioneren op de werkplek kan ook met een gehoorverlies van minder dan 35 dB al worden

belemmerd, zodat het hier echt moet gaan om de mate waarin de werknemer er in zijn of haar functioneren last van heeft.

- Naar verwachting gaat de groep werkenden die hiervan hinder ondervindt ook de komende jaren toenemen. Het lijkt voor de hand te liggen dat UWV, inkomensverzekeraar en werkgever, met het oog op het behoud van hun medewerkers hier mede (financieel) aan bijdragen.

Of je nu een mild of matig gehoorverlies hebt, of alle normen voor wat betreft schadelijk geluid worden nageleefd... hinderlijk geluid is vermoeiend en leidt tot stress en verzuim. Alle reden om daar wel de aandacht op te houden. Dat bevordert de vitaliteit op de werkvloer. Als werkgever en werknemer zou je daar zeer blij mee moeten zijn.

Carmen de Jonge is voorzitter van de NVAB en bestuurder, toezichthouder en adviseur op het snijvlak van privaat-publieke samenwerking

HOE HOORT HET OP DE WERKVLOER

UNIEKE SAMENWERKING AANPAK HINDERLIJK GELUID EN GEHOORVERLIES

Met financiering van Instituut Gak slaan patiëntenorganisatie Hoormij•NVVS, Heart2Hear, audicienorganisaties, bedrijfsartsen, werkgevers en werknemers de handen ineen om werknemers in een aantal organisaties vitaal en inzetbaar te houden. Door het starten van een pilot bij negen werkgevers om bewustwording te creëren als het gaat om minder horen en hinderlijk geluid op de werkvloer. Via een vragenlijst geven werknemers aan waar ze last van hebben, een geluidscamera meet waar (te) veel geluid binnenkomt en voor iedereen is er een gehoortest. Daarna volgen verbetervoorstellen. Dat kan heel simpel, bijvoorbeeld door apparatuur te verplaatsen of akoestische panelen aan te brengen. Soms is er meer nodig, zoals het maken van werkafspraken, bijvoorbeeld over waar mensen wel en niet kunnen bellen.

Resultaat is dat werknemers zich bewust zijn van de invloed van gehoorverlies en hinderlijk geluid op hun functioneren. Wie een hoortoestel nodig heeft, gaat naar de audicien en werkgevers en bedrijfsartsen weten hoe ze het probleem aan kunnen pakken. Uiteindelijk leidt dit tot minder uitval en ziekteverzuim en werknemers die vitaal en duurzaam inzetbaar zijn.

VOOR MEER INFO: Judith Veen (projectleider, Heart2Hear), judith.veen@heart2hear.nl